

(המשך מעמוד 4)

● האמונה הכללית ששום דבר אינו קורה במערכת הבטחון הישראלית, אפילו בעניינים פחות חשובים בהרבה, ללא אישורו האישי של דויד בן-גוריון, הנוהג להתערב בשטח זה גם בעניינים קטנים.

לפי גירסה זו, יוזם מיבצעי הגיוס כולו עלידי ביגיי ונועד להימשך, נכשל רק הודות לשרשרת-נסיבות מקרית. בין השאר: העובדה שבאותו רגע עוד התקיים מושב הכנסת, וששרי מפא"י, חסרי-האינפורמציה, לא היו מוכנים להפיג את המתיחות שנוצרה במקרה. כך הביאה הקומדיה בכנסת ככל זאת תועלת מסוימת.

אם כי שרי מפ"ם ואחדות העבודה נכנעו כרגיל לביגיי בישיבת הממשלה, כאשר הועמד בפני הברירה העקרונית להסכים לגירסתו או להסיק את המסקנות, הרי לפני כן השמיעו בגלוי את חשד זה. אמר יעקוב ("קובה") ריפטיץ המפ"מי באותו ערב מתוך בכנסת: "אני רוצה לומר בכל גילייהלב, אולי גם על יסוד נסיון מסויים של העבר, כי אין לנו בטחון מוחלט לגבי אינפורמציות כאלה (כפי שהובאו בהודעתו של לוי אשכול, על סמך שיחתו הטלפונית עם ביגיי)... הוא לא היה היחיד שסבר כך."

★ ★ ★

פצצת-רעש מכוונת

אולם אם היתה זאת "פצצת רעש" מכוונת, כפי שטען קובה ריפטיץ בגלוי בנאומה, וכפי שהאמינו הדיפלומטים הזרים, מה היתה מטרתה? המטרות הסבירות היו אחדות, ויתכן כי כמה מהן פעלו בעת ובעונה אחת:

● **איום על אמריקה.** ארצות-הברית זקוקה לשקט במרחב כדי לחזק שוב את קשריה עם רע"ם מצד אחד, למנוע את הצטרפות עיראק למחנה הסובייטי מצד שני. הפגנת כוח ישראלי, בצורה שתעורר תסיסה כללית במרחב, עשויה להביא נזק חמור למדיניות האמריקאית. לכן יכלה הפגנה כזאת לתת נשק בידי החוגים האמריקאיים הדורשים לשחד את ממשלת ישראל עלידי חידוש המענק האמריקאי, שבוטל כמה ימים לפני כן (ראה במדינה).

● **איום על מצריים.** באותו ערב התקיימה הישיבה הראשונה של ועידת הליגה הערבית, והגיוס הישראלי גרם במועד זה לרושם המכסימאלי. עלידי הבלטת חולשתה הצבאית של רע"ם והפגנת כושר-הפעולה של צה"ל, התערבה ישראל למעשה בסיכסוך הפנים-ערבי לטובת עיראק.

בטאונים מצריים העלו על גס תוצאה זו, ראו בה סימן של קשר בריטי-ישראלי-עיראקי. אולם סבירה יותר היא ההנחה כי היתה זאת תוצאת-לוואי שתמית להפגנה אשר באה רק להביע את מורת-רוחו של ביגיי על המצב שנוצר בתעלת-סואץ. הפוגע קשה בפרסטיגיה האישית של יוזם מיבצעי-סיני, כי שיעבוד חופשי-השיט בתעלה למצבי-רוחו של עבד אל-נאצר, מוכיח שוב עד כמה היו נצחונות סיני עקרים, ועד כמה היו ההתפאריות של דויד בן-גוריון בענין זה חסרות-שחר.

● **חיסוך מאמציה-שלום.** ימים מעטים לפני בהלת-הגיוס הגיעו לארץ ידיעות מוסמכות על משאומתן בלתי-רשמי לשלום בין ישראל וירדן, בתיאוך ממשלת ארצות-הברית. כתוצאה ממאמצים אלה, עליהם נמסר לנציגי ישראל, הכריז המלך חוסיין כי הוא מסכים לאפשרות כי חלק מפליטי פלסטין ייושב בארצות-ערב, תחת לחזור לישראל. ראש ממשלתו, סמיר ריפאעי, הכריז כי "יבוא יום להסדר-שלום בין ישראל וארצות-ערב". שתי הודעות אלה היו חסרות תקדים מאז קום המדינה, היו תזווה מהפכנית. אולם הודעת הגיוס שמה קץ מידי לאחירה זו, החזירה על כנו את מצב המתיחות הצבאית.

אותם החוגים הסבורים כי צמרת ישראל מעוניינת בהמשך המצב המתוח של לא-מלחמה ולא-שלום, אינה מעוניינת במצב של שלום אמיתי שיפגע במגביות ובמתת הציוני, ראו בכך משמעות עמוקה.

● **יצירת אווירה "בטחונית" בארץ.** מאורעות השבוע הוכיחו כי אין דבר קל יותר מאשר ליצור ברחוב מתיחות לאומית-בטחונית ואחירת-חירות כללית, באמצעים פשוטים ביותר. אווירה כזאת היא תמיד לטובת המפלגה השלטת, אשר מנהיגה מחזיק בידו את המנופולין על עניני הבטחון.

★ ★ ★

שתי שנות בחירות

י שני דמיון מוזר בין מאורעות השבוע לבין מאורע בטחוני אחר, שאירע לפני ארבע שנים בדיוק, בליל ה'1 במרס, 1955. באותו לילה עברו יחידות צה"ל את גבול עזה, ביצעו פעולה עסרת-הצלחה נגד מחנה מצרי ברצועת-עזה. הקחים המקבילים:

- בשני המקרים קרה הדבר בראשית שנת בחירות.
- בשני המקרים לא קדמו לדבר כל התגרויות חמורות מצד הערבים.
- בשני המקרים קרה הדבר בדיוק כאשר הגיעו מן הצד השני רמזי-שלום ברורים.

ב־1959 היה זה התיאוך האמריקאי עם ירדן, ב־1955 הודעתו הסודית של עבד אל-נאצר כי הוא מוכן להיפגש עם משה שרת (העולם הזה 1115).

בשנת 1955 גרמה פעולת עזה להשתלשלות מאורעות — עסקת-הגנש הסובייטית, מעשי-הזוהה של הפידאיון, פעולות התגמול — שהובילו בסוף למלחמה גלויה — מיבצעי-סיני. הפעם לא נגרמה שום מלחמה. אולם לא היה כל בטחון מוחלט בכך. כאשר הוכרזה כוננות בסוריה ובירדן והחלו תנועות יחידות-הצבא הערביות כדי לקדם את פני ההתקפה הישראלית שציפו לה, היתה התקרית הקטנה ביותר יכולה לגרום לתגובת-שרשרת שהיתה מובילה למלחמה גלויה, שאיש משני הצדדים לא רצה בה במועד זה.

מלחמת 1918-1914, שהפילה כמה מיליוני חללים, פרצה בגלל שרשרת משגים קטנים יותר. לדעתו של הסופר-החוקר אמיל לודוויג, פרצה מלחמה זו בגלל פקודת-גיוס מוטעית של הרוסים.

פעם אמר מי שאמר שהמלחמה היא ענין רציני מדי מכדי שאפשר להשאירה בידי הגנרלים. בישראל אפשר לומר שהיא ענין רציני מדי מכדי להשאירה בידי שר-הבטחון.

★ ★ ★

אין נזק — דמי?

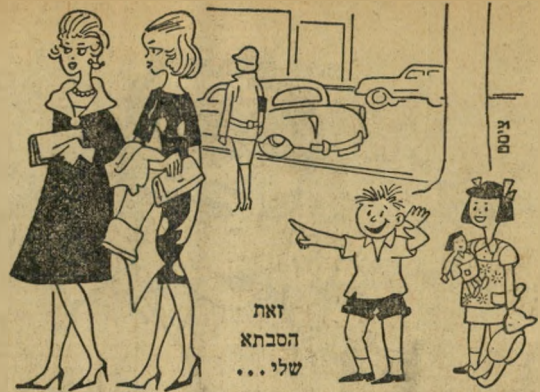
המשפט החמור ביותר, אולי, של השבוע נאמר עלידי דויד בן-גוריון, כאשר הכריז בכנסת כי "כתוצאה מן השידור לא נגרם שום נזק כלכלי ואף לא שום נזק מדיני למדינה".

אם ביגיי התכוון לדבריו ברצינות, הרי מעיד הדבר על עיוורון נורא של המציאות הפוליטית. פירוש הדבר שאינו רואה נזק כלכלי בבהלת-מלחמה הפוגעת בזרם התיירים. גרוע מזו, פירוש הדבר שאינו רואה נזק פוליטי בחידוש המתיחות הצבאית לאורך הגבולות וחיסול מאמציה-שלום פוריים בחוץ-לארץ.

לאדם הסבור כך, אין להאמין כי לא גרם בעצמו לפרשת-השידור. שהרי אם לא נגרם שום נזק, מדוע לא ייעשה הדבר?

יתכן כי האמת המלאה על מה שאירע השבוע לא תיחדע במשך זמן מה. אולם הסיכום הטוב ביותר נאמר לפני ארבעים שנה עלידי מרינאי גרמני, הולשטיין. אמר הלה, על פצצות הרעש של הקיסר וילהלם השני והפגנותיו המלחמתיות: "אם חושבים כי הדבר רציני, הרי זה מסוכן. אולם אם אין חושבים שזה רציני, הרי עוד יותר מסוכן — מבחינה פנימית."

הוסיף השבוע בכנסת ח"כ פרץ ברנשטיין: "במקום להביע לממשלה אי-אמון, היתה הכנסת צריכה להביע לה רגשי רחמים!"

מאז שהיא משתמשת בפלצנטורמה היא נראית יותר צעירה מהאמא שלי.

● פלצנטורמה, קרס-פנים פלצנטה-הורמון לפי ד"ר לברן (פאריס) אל תשלמי יותר מ־3 ל"י הצנצנת.

רצף

2 כפות אבקה לדלי מים לשטיפת רצפות
2 כפות בחצי דלי לנקוי דלתות, חלונות וקירות פלסטין

כריכות העולם הזה

במשדרי העולם הזה, תל-אביב, רחוב גליקסון 8 מתקבלים גליונות העולם הזה, מכל השנים, לכריכת כרכים שנתיים. מחיר הכריכה הוא — 3 ל"י, אותן מתבקשים הקוראים לשלם עם מסירת הכרך לכריכה. ארכיון העולם הזה מוכן להשלים כל גליון חסר, במחיר 550 פרוטה הגליון. קוראים מחוץ לתל-אביב יכולים לשלוח את כרכיהם בדואר בתוספת המחאת דואר על סך 3,250 ל"י שתכסה את דמי המשלוח חזרה ואת דמי הכריכה. מועד מסירת הכרכים הוא ביום ראשון, שני וחמישי בשבוע, בין השעות עשר עד אחת לפני הצהריים וחמש עד שבע אחר-צ.